

SRBIJA: IZBORNI USPEH SRS-a VEROVATNO NEĆE IMATI UTICAJA NA ODNOS S HAGOM

Author: [Aleksandar Roknić](#)

I pored izbornog trijumfa radikala, očekuje se da će demokratske partije formirati sledeću vladu i nastaviti saradnju s Tribunalom.

Ultra-desničarska Srpska radikalna stranka (SRS) dobila je najviše glasova na ovesedmičnim izborima u Srbiji – ali ne može da formira vladu, jer nijedna politička partija nije spremna na saradnju s njom.

Parlamentarni izbori održani 21. januara prvo su izjašnjavanje građana otkako je u junu 2006. rasformirana državna zajednica Srbije i Crne Gore, a odziv na njima je bio iznad 60 procenata – što znači da je glasalo oko četiri miliona ljudi.

Vlada koja će se formirati narednih sedmica odrediće budućnost Srbije kada je reč o pridruživanju Evropskoj Uniji.

Razgovori o pristupanju EU-u suspendovani su u maju 2006., zato što Srbija nije Hagu izručila najvažnijeg odbeglog optuženika za ratne zločine – ratnog vojnog komandanta bosanskih Srba, Ratka Mladića.

Iako su izbori pokazali da je najjača partija SRS – koji je osvojio 30 procenata glasova, što mu je donelo 81 od 250 mesta u srbijanskom parlamentu – predstavnici te stranke neće imati većinu od 126 mandata, koliko im je neophodno da bi formirali vladu.

Drugo mesto osvojila je Demokratska stranka (DS) predsednika Srbije Borisa Tadića, sa 64 mandata, a na trećem je koalicija Demokratske stranke Srbije i Nove Srbije (DSS-NS), koju predvode premijer Vojislav Koštunica i ministar za kapitalne investicije Velimir Ilić, i koja je osvojila 47 poslanika. Nijedna od ovih stranaka nije spremna na formiranje vlade s radikalima.

Kao bivši saveznik SRS-a, Socijalistička partija Srbije (SPS) – kojoj je pripadao i pokojni srbijanski predsednik Slobodan Milošević – osvojila je 16 mesta, ali su i njeni predstavnici izjavili da neće saradivati s radikalima.

Politički analitičari tvrde da je ultra-nacionalistička SRS u Srbiji postala najjača politička snaga zahvaljujući upotrebi nacionalističke i populističke retorike i eksploataciji socijalnog i ekonomskog nezadovoljstva.

Milan Nikolić, sociolog i politički analitičar beogradskog Centra za proučavanje alternativa, koji se bavi istraživanjem javnog mnjenja, smatra da je izborni uspeh SRS-a – koji je pobedio i u gradovima poput Beograda, Novog Sada i Kragujevca – posledica masovnog straha od nezaposlenosti i razočarenja demokratskim snagama.

„Nezaposlenost u Srbiji iznosi skoro 40 procenata. Radikali su svesni toga. Odustali su od nacionalističkih priča o Velikoj Srbiji i usredsredili se na socio-ekonomske probleme“, izjavio je Nikolić za IWPR.

A kada je reč o tome da li je i nedavni štrajk glađu Vojislava Šešelja, lidera SRS-a, doprineo povećanju podrške toj partiji – mišljenja analitičara se razlikuju.

Mnogi od njih smatraju da nije slučajnost to što se Šešeljev štrajk glađu poklopio sa početkom predizborne kampanje u Srbiji. Tokom 28 dana gladovanja, Šešelj je kod kuće pridobio značajnu podršku glasača, koji su njegov protest shvatili kao neku vrstu herojskog čina.

Šešelj se u haškoj pritvorskoj jedinici trenutno oporavlja od štrajka glađu, iščekujući početak suđenja. Optužen je za učešće u zajedničkom zločinačkom poduhvatu, čiji je navodni cilj bilo trajno prisilno raseljavanje ne-Srba iz pojedinih delova Hrvatske, Bosne i Srbije, i to radi stvaranja nove države, u kojoj bi dominirali Srbi.

Nikolić misli da je Šešeljev štrajk glađu, koji je okončan 7. decembra, pomogao predizbornoj kampanji SRS-a, s obzirom da je – nakon što je Tribunal njenom lideru vratio pravo da se brani samostalno – ta partija tvrdila da je Šešelj pobedio sud.

No, Zoran Lučić – izvršni direktor Centra za slobodne izbore i demokratiju (CeSID) – misli drugačije i kaže da Šešeljev štrajk glađu nije uticao na izbornu kampanju u Srbiji.

„Bilo je mnogo ljudi koji bi se mogli nazvati ‘gubitnicima tranzicije’. Oni su izgubili svoje poslove i nemaju drugog izbora osim da budu ljuti na vladu. [Ali] sam veoma iznenađen da podrška radikalima proteklih godina nije pala“, rekao je Lučić.

Dodao je i kako očekuje da će, ukoliko pod novom srbijanskom vladom bude smanjena nezaposlenost, i ukoliko budu rešeni problemi Haškog tribunala i Kosova, podrška radikalima opadati.

„U Srbiji ima mnogo nezaposlenih ljudi, mnogo veoma razočaranih ljudi, i oni će svoje nezadovoljstvo pokazati i na izborima, glasajući za radikale“, izjavio je Lučić za IWPR.

Po zakonu, novi parlament mora biti formiran do 24. februara, odnosno u roku od 30 dana posle zvaničnog proglašenja rezultata izbora od strane Republičke izborne komisije (RIK). Nakon toga, nova vlada mora biti izabrana do 24. maja – ali se postavlja pitanje: koje će partije oformiti vladajuću koaliciju?

Nikolić kaže da je verovatna demokratska koalicija.

„Najveći pobednici srbijanskih izbora jesu Demokratska stranka i demokratski blok, jer je za njih glasalo gotovo 65 procenata biračkog tela“, rekao je on.

Visoki predstavnik EU-a za spoljnu politiku i bezbednost, Havijer Solana (Javier Solana), izrazio je nadu da će novu vladu oformiti proevropske reformske partije.

A sve demokratske partije objavile su kako žele da sarađuju s Haškim tribunalom, što je preduslov za priključenje Srbije EU-u. One kažu da će, nakon što budu formale vladu, njihov prioritet biti hapšenje sve šestorice preostalih begunaca.

Nikolić misli da će nova administracija nastaviti tesnu saradnju s Tribunalom, ali i smatra da je to što su pregovori Srbije o pristupanju EU-u suspendovani sve dok se ne uhapsi Mladić isuviše stroga kazna – od koje će naposljetku najviše štete imati samo srbijanske demokratske snage.

„Obavili smo istraživanja, i zaključili da, nakon svake posete glavne tužiteljke Karle del Ponte (Carla Del Ponte) Srbiji, podrška Šešeljevoj Radikalnoj stranci raste“, kazao je Nikolić.

Sa time je saglasan i Lučić, koji kaže da demokratskim snagama u Srbiji mora biti dato više vremena kako bi ispunile zahteve Tribunala za hapšenjem odbeglih optuženika za ratne zločine.

Aleksandar Roknić je saradnik IWPR-a.

Location: [Serbia](#)
[Kosovo](#)
[Croatia](#)
[Bosnia and](#)
[Herzegovina](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbija-izborni-uspeh-srs-verovatno-ne%C4%87e-imati-uticaja-na-odnose-s-hagom>